

Nyttårsglemsel

TEKST

Mads Gilbert

PUBLISERT 5. januar 2012

Husker du tredje juledag 2008? Ikke det? Tidens tann er nådeløs. «Manns minne» sies for tiden å være om lag tre uker. Vi glemmer så lett. Det næreste blir det tydeligste. Våre daglige relasjoner dominerer tanker og følelser, slik skal det være. Kanskje er det likevel rom for noe mer, noe videre og mer langsiktig i alle våre humanistiske ambisjoner og proklamasjoner? Kanskje må vi prøve å huske bedre?

Men altså, tredje juledag i det Herrens år 2008. Straks jeg minner deg på det, husker du alt: De grufulle bildene, fortvilelsen, indignasjonen over disproporsjonaliteten, raseriet over brutaliteten i angrepene på de sivile. Den 27. desember 2008 presis klokka 11.30 haglet de første bombene over Gaza. Israels nådeløse «*Operation Cast Lead*» ble sluppet løs over 1,4 millioner ganske så forsvarsløse palestinere innesperret på 360 km² i Gaza, verdens største fengsel. Den israelske regjeringen hadde valgt et presist kodenavn, og overfallet ble like blytungt, grått og giftig som metaforen «støpt bly» lovet. Det ble et mareritt. Ikke minst rammet det barn og unge under 18 år som utgjør nær 60 prosent av Gazas befolkning.

Den første angrepsbølgen var lammende. En sverm av israelske F-16 jetbombefly og Apache angrepshelikoptre fylte luften over Gaza. I løpet av 220 sekunder bombet de 100 forhåndbestemte mål på bakken. En halv time seinere kom andre angrepsbølge med jetfly og kamphelikoptre som angrep 60 nye mål med samme dødelig presisjon. Overfallet var metikuløst planlagt gjennom flere år, godkjent på høyeste politiske nivå. Resultatene var grusomme. Denne første dagen ble minst 230 palestinere drept og over 700 såret – uten sjanse til å forsvare seg. Sykehusene ble oversvømmet av skadde, døende og døde. Det finnes knapt nedtegnelser, registre eller operasjonsbeskrivelser fra dette døgnet. De palestinske helsearbeiderne fortalte oss at de arbeidet panisk i et ubeskrivelig kaos. Legg så til at okkupasjonsmakten gjennom systematisk blokade også hadde strupet gazapalestinerne for strøm, drivstoff, medisinske forsyninger, dagligvarer, skolebøker, mat og vann gjennom flere år. Alle Gazas samfunnssystemer var i dyp knestående allerede *før* angrepet startet.

Likevel mestret palestinerne. Deres nesten uforståelig resiliens, deres kollektive fornemmelse av sammenheng, deres sterke sosiale nettverk og hardhudethet etter 60 års okkupasjon og undertrykking, var avgjørende for å unngå total sammenbrudd. Familiene holdt sammen, tok vare på sine, kjempet sammen for å overleve, fatte, trøste, finne skjul. Finne fram i mørket. Holde hardt rundt ungene og skjerme dem for de

verste inntrykkene når bombedrønnene overdøvet alle trøstende ord. Påkalle sin Gud i smerten over å miste de umistelige.

Helvete tok ikke slutt tredje juledag, det var begynnelsen på over tre ukers sammenhengende mareritt. Da jeg sammen med kollega Erik Fosse kom til Al Shifa-sykehuset i Gaza by nyttårsaften, hadde de gjenvunnet kontroll. Våre palestinske kolleger, og befolkningen, var fattet i ruinene, oppreiste i det fortsatte bomberegnet og døde for dronenes drønnende nærvær i alle døgnets sekunder. Vi ble pånytt vitne til et lite, men tappert folks seige vilje til overlevelse uten underkastelse.

Da det israelske angrepet ble avsluttet 18. januar 2009 var tretten israelere drept, ti av disse var soldater, fem av de ti soldatene drept av egne styrker. Tre av de tretten israelske ofrene var sivile, ingen var barn. Mer enn fjorten hundrede palestinere var drept, 5400 såret. Flertallet var sivile, halvparten av de såra var kvinner og barn under 18 år. Over 340 barn ble drept, 1700 såret.

Israelske militære talsmenn sa allerede tredje juledag at 95 prosent av bombene hadde truffet «de planlagte målene». President Shimon Peres, innehaver av Nobels fredspris, uttalte 14. januar: «Gjennomføringen av vår pågående operasjon har gått 90 prosent etter planen. Israels mål var å tilføre befolkningen i Gaza et hardt slag slik at de ville miste appetitten for å skyte raketter mot Israel. Det er det hele» (*Jerusalem Post* 14.1 2009).

Tre år etter er Gaza fortsatt under nådeløs israelsk beleiring og blokade, men glemt. Lite er gjenreist, enda mindre av normalitet gjenopprettet og ingen av de israelske lederne er straffeforfulgt for den opprørende og folkerettstridige kollektive straffen Peres så presist omtaler angrepet som.

Flertallet av Gazas innbyggere, barn og unge, er fortsatt fratatt de aller viktigste forutsetningene for å reise seg etter det brutale israelske terrorangrepet: Trygghet for familiene, sikkerhet mot nye angrep, gjenopprettelse av normalitet i skole, barnehage, leik og læring, respekt og menneskeverd. Den kollektive straffen fortsetter med blokade og angrep uten at «verdenssamfunnet» reagerer. Mens Vesten gråter krokodilletårer over tapte menneskerettigheter i Libya og bomber seg til nye forretningsmuligheter i Afrikas største oljeog gassreserver, lar de samtidig Israel herje ukontrollert i Det Hellige Land.

Eller for å si det med Trygve Hoff:

Vi levde med hua i handa,
men hadde så sterk ei tru.
Og ett har vi visselig sanna:
vi e hardhaussa vi som Du.
Nu har vi den hardaste ria,
vi slit med å kave oss frem
mot lyset og adventsti'a,
d'e langt sør tel Betlehem.

Velsigna nytt år – uten glemsel

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 49, nummer 1, 2012, side 93

TEKST

Mads Gilbert